

פרוטוקול מס' 367

מישיבת ועדת העבודה
מיום ו', י"ז באב תשל"ו - 13.8.1976, שעה 8.30

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:

ש. ארבלי-אלמוזלינו - היו"ר
י. ז. אמיר
א. אבטבי
מ. גז
ל. דיציאן
מ. דרובלס
מ. ורטמן
ה. זיידל
מ. כהן
ח. שמעוני

מוזמנים:

י. קפלן	-	מינהל מקרקעי ישראל
מ. קרסנר	-	מינהל מקרקעי ישראל
ח. שפי	-	משרד המסחר והתעשייה
עו"ד מנשה	-	אפריקה ישראל השקעות בע"מ
ג. סלבסט	-	" " " "
י. פינטו	-	" " " "
א. ארנון	-	" " " "
ג. גרטנברג	-	" " " "
מ. עומר	-	" " " "
ש. חדר	-	" " " "
ש. עבו	-	" " " "
ד. בר-נר	-	" " " "
ש. דהן	-	" " " "
י. לוי	-	" " " "
ט. לשם	-	יושב-ראש ועד סביון
ב. גרוס	-	עורך-דין של ועד סביון
י. הדסי	-	מזכיר מועצת פועלי פתח-תקוה
י. עפרי	-	מועצת פועלי פתח-תקוה

י. נוראל מזכיר הוועדה:

א. עצמון רשמה:

סדר היום: העברת מפעל טרומי - פינת כביש לוד-סביון

היו"ר ש. ארבל:

אני פותחת את הישיבה.

מפעל טרומי - פינת כביש לוד-סביון

אני מקדמת בברכה את האורחים שלנו היום. קיימנו ישיבה אחת ואני מקווה שזו תהיה הישיבה האחרונה והמסכמת. העלינו את הנושא ביוזמתה של הוועדה בעקבות פניות, גם של חברי-כנסת וגם של ועדי עובדים בענין העברת המפעל הטרומי שנמצא בסביון ללוד. בישיבה הקודמת גוללו בפנינו את ההסטוריה או הטיפול שהיה כרוך בבקשות של העברת המפעל מתחום של סביון ללוד. אני לא רוצה לחזור על אותם דברים שנאמרו מה היו הנימוקים למרות ההבטחות שהיו לא עלה בידיהם להעביר אותו. עכשיו מסתמנת האפשרות שהחברה תוכל תוך כדי העברתו של המפעל לבצע את ההעברה ללוד. היו קשיים שהיו קשורים לא רק בחברה אלא גם ענין של חוקה. היה ענין של כבישים וסידורים אחרים שצריך היה להשלים אותם. גם מלחמת הכפורים שפרצה מנעה מלבצע את ההעברה כמתחייב ע"י החברה כלפי הועד המקומי של סביון.

בתקופה האחרונה הועד המקומי של סביון, ובצדק, דרש בצורה החלטית שהמפעל יבצע את ההעברה או שהם ינשלו ממנו את הזכות הזאת להפעיל את המפעל. היו החלטות של הוועדה המחוזית ולאחר מכן היה ערעור של החברה שביקשה שתינתן להם ארכה על-מנת שיוכלו לעמוד בהתחייבות הזאת.

בישיבה הקודמת שמענו את נציג מסו"ת שملווה את המפעל במשך כל הזמן. שמענו את מזכיר מועצת הפועלים, את ועד העובדים על הביצוע הדרסטי של הדרישה של הועד המקומי שההעברה צריכה להיות מיד ואין בכוחה של החברה לעמוד בזה. כי אם לא תינתן לה ארכה היא תהיה נאלצת לסגור את המפעל וזה יביא לפיטורי 250 עובדים שהם קשורים עם המפעל בכל הנוגע להרכבות והקמה בכל אותם אתרים שהם מבצעים את העבודה. אנחנו שמענו את נציג החברה ובקשנו להמציא לנו בכתב את כל ההתחייבויות שהם אכן יעמדו בתקופה שהם מציעים - הם הציעו את התקופה של 14 חודשים - ואני אקרא בפניכם את המכתב שקבלתי מהם:-

"קודם כל ברצוני להודות לך על הענין שגילית והיוזמה שנטלת בישוב חילוקי הדעות שבנינו לבין ועד מקומי סביון, בקשר לנדון. מצדנו, מבקש אני להודיעך, כיו"ר ועדת העבודה של הכנסת, כי:- (1) דירקטוריון חברתנו החליט על העברת המפעל ואישר את התקציב הדרוש לכך. (2) המפעל יועבר ממקומו הנוכחי לשטח שרכשנו ממינהל מקרקעי ישראל באזור התעשייה של לוד. (3) בהתאם להחלטה דלעיל, הוריתי לאגף הבניה של החברה, להתחיל בביצוע הפעולות הכרוכות בהעברה. (4) מהנדסי החברה ויועצים-מומחים שלה בתחומים השונים קבעו, כי 14 חודש הם משך הזמן הסביר שיידרש להעברת המפעל והפעלתו במקומו החדש מבלי לשבש את מהלך העבודה השוטפת. (5) כוונתנו היא להימנע ככל האפשר מצמצום מספר העובדים באגף הבניה ואנו מאמינים כי העברת המפעל משך פרק הזמן האמור, תאפשר זאת. (6) אנו מייחסים חשיבות רבה לתקופת 14 החודשים הנ"ל בהם תעשינה הפעולות שפירטנו בלוח הזמנים שמסרנו לך. ואנו מתכוונים להשלים את ההעברה לא יאוחר מספטמבר 1977. אנו מעריכים את החלטת הוועדה להמליץ בפני ועד מקומי סביון כי יקבל את לוח הזמנים שהוכן ע"י מומחי החברה ואושר ע"י מהנדס משרד המסחר והתעשייה, ומקווים כי ועד מקומי סביון לא ידחה את המלצתכם.

ב ב ר כ ה

(-)

ג: סלבסט -מנהל כללי

היו"ר ש. ארבלי:
 זו המלצה שאנחנו כחברי ועדת העבודה מצטרפים אליה. וזו גם פנייתנו לוועד המקומי לשקול באורח חיובי ביותר את הפנייה הזאת. שיראו את הבקשה להארכת התקופה שתינתן לחברה כדבר סופי והחלטי. הדבר צריך לבוא על סידורו בתקופה הזאת. הועד ביקש לא לענות באותה ישיבה ורצו לשקול את הדברים.

ח. שפי:
 במכתב של החברה נכתב שאושר ע"י מהנדס מסו"ת - וזה לא נכון. אני אמרתי בישיבה הקודמת שזה נראה לי סביר - אבל זה לא אושר. היות וזה פורום ממלכתי אבקש שזה יירשט בפרוטוקול.

ה. זיידל:
 זה פורום פרלמנטרי.

היו"ר ש. ארבלי:
 ההודעה מתקבלת וגם התיקון הוא בהתאם. רואים אותו כאילו הדבר מתקבל על דעתו ורגאים את זה כסביר.

ט. לשם:
 אני רוצה להבהיר לוועדה כמה מן העובדות - באזרח מדינת ישראל נפגעת שבפני הוועדה החשובה מציגים עובדות לא נכונות. לדעתי, יש חשיבות לוועדות הכנסת ולא יכולים להופיע בפני פורום ציבורי ולתת עובדות לא מדוייקות. אנחנו מתייחסים גם לאותן נקודות שהועלו באותה הישיבה. אני שמח שמר שפי הכניס את התיקון. אני מבקש ממר גרוס להציג את העובדות.

ב. גרוס:
 כמי שהיה לו נסיון בהופעה בפניכם ודוקא מצד אנשי משרד השיכון אני רוצה שחדעו את העובדות. יכולתי ליעץ לוועדה ולומר אפילו אם הוועדה תמליץ מי זה אומר שאנחנו חייבים לקבל, ואם נקבל מי זה אומר שהוועדה המקומית לתכנון ובניה והוועדה המחוזית והארצית יקבלו. האמת היא שהדבר הזה הפליא אותי. אני חושב שהסדר הנכון הוא שועדה יותר נמוכה רשאית להמליץ בפני ועדה יותר גבוהה ואז הועדה הגבוהה יותר יכולה לקבל או לא לקבל. פה אתם הפכתם את הסדר. לקחתם על עצמכם לדון בדבר, אינני יודע אם תמליצו או לא - אני מקווה שלא. הוועדה המחוזית בתוקף שיקוליה שהם שונים ואחרים וכך ועדת המשנה של הוועדה המחוזית יחליטו לא להמליץ על הארכה - איפוא אתם עומדים? חשבתי שהדרך הנכונה ביותר היא להוציא אותכם מן המצב הלא נעים שאתם הכנסתם את עצמכם, לתת לכם את העובדות ולאפשר לכם לשקול את הדבר הזה.

היו"ר ש. ארבלי:
 אנחנו לא יושבים בבית משפט. אנחנו ועדה פרלמנטרית ואנשי ציבור. ענין תעסוקת העובדים זה מעניינה של הוועדה. אם ע"י החלטה של הוועד המקומי ואפילו של הוועדה המחוזית המכובדת יכולה להביא בעקבותיה לסגירת המפעל ולאבטלה רצינו להקדים תרופה למכה. זה מתפקידנו כוועדת העבודה של הכנסת שחייבת לתת דעתה על כל ענייני התעסוקה. לבוא כך ולומר לקחתם על עצמכם אחריות זו או אחרת? - זה בסמכותנו, אם זה לא היה בסמכותנו לא היינו לוקחים זאת על עצמנו. בדרך כלל, מקובל, שאנחנו מזמינים אנשי ציבור והוועד המקומי הוא אנשי ציבור, חזקה עליו להתחשב גם בדברים הנשמעים והמומלצים ע"י גוף פרלמנטרי שרואה את הדברים באור יותר כללי ולא רק מקומי מה טוב לסביון ומה לא טוב. זו צורה פוגעת מאד. הנושא הוא בסמכותנו ובטיפולנו ואנחנו נמליץ את מה שנמליץ. מבחינה ציבורית, הוועד המקומי של סביון ישקול אם לקבל את המלצות ועדת העבודה או לא. אבל לאחר מכן הוא יקבל על עצמו את האחריות כאשר תיווצר אבטלה.

מ. כהן: מה היה קורה אם הייתם מצד אחר של השולקן
 דהייתם כפצעים ממושהו-דבאים אלינו האם
 גם אז הייתם אומרים שזה לא בסמכותנו?

היו"ר ש. ארבלי: זה ענין של ציבור עובדים. פה לא מונחת
 הדאגה של החברה אלא הדאגה לעובדים שלא
 יפוטרו. מספיק מה שהולך לקרות עם אשקלון - עכשיו נרצה לעשות את זה בכל
 הארץ? - איפוא שנוכל למנוע נמנע. תפקידנו הוא לשכנע אתכם. רצינו שהדבר
 הזה ייגמר בצורה נאה ומכובדת מה גם שנציג הממשלה מצטרף להמלצה הזאת -
 זה דבר מכובד מאד ובעל משקל - לבוא ולהגיד לנו כך זה מעליב.

הבה נתחיל מחדש ונשמע מה השיקולים שלכם
 ומדוע אינכם מוכנים. הועד המקומי יכול להגיד לוועדה המחוזית שהיתה פנייה
 של ועדת העבודה של הכנסת ומתחשבים בשיקול הזה ומבקשים לדחות את הענין.
 הכל תלוי בוועד המקומי. נשמע את הטיעונים שלכם לגבי הנושא הזה.

ב. גרוס: אין לי מה להגיד.

היו"ר ש. ארבלי: יתכן שהיתה אי הבנה. יכול להיות שלא
 ידעת מה תפקידה של הועדה, אולי הייתי
 צריכה להסביר את זה לפני כן. הבה נתחיל לדבר ברוח טובה.

ב. גרוס: אני מוכן לצאת מהנחה שדברי לא הובנו.
 מה גם שאינני היום בקו בבריאות. מן הראוי
 שחברי הוועדה ידעו את העובדות. כי מה שהשתמע כאן, אם במפורש ואם בעקיפין
 מתברר שאינכם יודעים את העובדות. העובדות הם אלה:

בשנת 1964 ביקשה חברת אפריקה - ישראל
 רשיון להשתמש בקרקע חקלאית ירוקה שהיא חלק מהשטחים הירוקים שנמצאים
 בסביון שמהווים חלק מהתכנון הכללי של סביון להשתמש בזה לתעשייה, למשך
 שלוש שנים. הוי אומר משנת 1964 עד 1967. בבקשה מיום 14.11.67 אל הועדה
 המקומית לתכנון ובנייה אומרת החברה: אנו מבקשים בזה להאריך את תוקף
 הרשיון הנדון העומד לפוג ב-1.6.68 ל-3 שנים נוספות בגלל הסיבות המפורטות
 להלן: המפעל הזה נוסד כדי להקים את שכונת "רימון" אשר תוכננה ל-640
 יח"ד ולהקמת כל המוסדות החיוניים והנחוצים לשכונה כזאת. בחרנו בשיטה
 טרומית על-מנת לבצע את הנ"ל תוך תקופה קצרה ולא היה לנו ספק כלשהו,
 כי מבחינה כלכלית ישנה הצדקה להקמתו של מפעל כזה. אולם, לרגל השפל
 בשוק הדירות נבצר מאתנו לסיים את הבנייה ב"רימון" ובמקום 640 יחידות
 שתוכננו, בוצעו רק 192 יחידות-דיור שלמות ועוד 64 יח"ד - שלד בלבד.
 בגלל מצב זה, הושבת למעשה המפעל מעבודה במשך שנה וחצי בערך. אי-הלזאתו
 אנו מקווים כי בהתחשב בנימוקים אשר פורטו לעיל, תיענה הועדה בחיוב
 לבקשתנו ותאריך את רשיוננו כמבוקש, ל-3 שנים נוספות. התנאי של הועדה
 המקומית, חרף התנגדותו של הועד המקומי היה כך: החברה תיתן ערבות בנקאית
 או ערבות שוות ערך בסכום של 75,000 ל"י להבטחת פינאיו וחיסולו של המפעל
 לאחר תום הבניה בקיר-און בתקופה של 3 שנים מתאריך הוצאת הרשיון.
 על החברה להמציא התחייבות לפיה היא תוותר מראש ולחלוטין על כל תביעה
 לפיצויים או לתשלומים כלשהם מאת הועדה המקומית (הגלילית) או הועדה
 המחוזית במקרה והעבודה במפעל תופסק או תוגבל כתוצאה מהחלטת בית דין
 מוסמן. הסכמת בעל הקרקע. הסכמת הועדה לשמירת על קרקע חקלאית.

זה היה ב-1964 ואכן החברה המציאה את
 הערבות הזאת למשך 3 שנים. מה היה בקשר לוועדה לשמירת קרקע חקלאית? -
 כידוע לכם קיים חוק האוסר טוטלית שימוש בכל אדמה אלא אדמה ירוקה.

ב. גרוס:

והנה בשנת 1967 כותבת החברה - אמנסקבלנו רשיון ל-3 שנים ונתנו ערבות אבל בינתיים

פרצה מלחמת ששת הימים ועוד לא גמרנו את הבניה בקיר-און ולכן אנחנו מבקשים הארכה לעוד שלוש שנים. הם אומרים: השקענו במפעל 2 מיליון ל"י ולא היה באפשרותנו להחזיר השקעה זו ואף לא לזכות ברבית אשר הצטברה ממנה. פה אין אף הנמקה של עובדים שאם יקיימו את ההבטחה בעוד שלוש שנים יקרה משהו לפועלים אלא השקיעו במפעל 2 מיליון ל"י ואין באפשרותם להחזיר השקעה זו. יש ועד מקומי שהשטח נוצר להנאתו כחלק מהשטחים הירוקים ואנחנו פתאום אשמים שלהם יש רווחים או לא. אם מדברים כבר על פועלים מי שלקח עובדים למפעל כזה ולא סיפר להם שהמפעל הוא רק ל-3 שנים והוא זמני, לא אני אשם בזה. ההגינות האלמנטרית מחייבת שכאשר לוקחים עובד לעבודה צריך לספר לו שהעבודה היא זמנית או לא. הם מבקשים ב-1967 הארכה לעוד שלוש שנים ושוב פעם הועדה המקומית, חרף רצון התושבים, נתנה ארכה לעוד שלוש שנים - בסך הכל שש שנים. זה עדיין לא נגמר. ב-21.6.70 כותבת החברה אל הוועדה ומבקשת הארכה גם כן בתירוצים שונים. הועדה המחוזית אומרת: אתם לא תעשו מאתנו יותר צחוק וגם לא מהפועלים. אנחנו ניתן לכם ארכה של 5 שנים אבל הפעם זה סוף פסוק כי אתם כבר נמצאים שם מ-1964. אחרי הכל זו קרקע לאום שמיועדת לשטח הירוק וצריך להחזיר אותה פעם. מה גם שזה בלי תשלום. הועדה המחוזית אמרה אתם תחייבו לא להגיש בכלל בקשה חדשה להארכה הואיל ואנחנו מכירים אתכם, יודעים מי אתם ומה עשיתם לנו. הועדה החליטה להעביר השימוש החורג בכפירות לאישור הועדה לשמירה על קרקע חקלאית ובתנאי שיזמים יתחייבו שלא תבוא שום פנייה נוספת לחידוש לגבי השימוש. וכן בתקופת ההפעלה יטפלו בהעברת המפעל למקום אחר. נדמה לי שכל אדם הגון וישר לב היה חושב שבזה העניין נגמר. והנה פה אומרת החברה 5 שנת 1967, היא אומרת שלוש ג'ירסאות ובכל ועדה היא טוענת מה שנוח לה לטעון. כאשר הועד של סביון פנה אל החברה במכתב שבו נאמר: (1) יועבר בית החרושת הטרומי מהצומת בהקדם. למה? - זה שטח פתוח שעומדים כמה מנופים. אין שם שום מבנה שאותו צריך להעביר. במשך התקופה הזאת הרי חברת אפריקה היא בעלת הזכויות בקרקע, היא למעשה בעלת סביון, קק"ל משום מה לא בעניין. נתנו לחברה לפעול הפרטי שלה, היא רוצה היא מוכרת לא רוצה לא מוכרת, היא בעלת המקום. בכל מאזן ומאזן היא מספרת על מכירות. יש שם כביש צר והמקום הזה ממש מסוכן. הועד החליט שצריך להרחיב את הכביש. מע"ץ באותם שנים היה מוכן להרחיב את הכביש. רק לפני 3 חודשים ישנו בפני הועדה המקומית ואמרנו לה אין אתם יכולים לשבת כאן במצפון שקט ולדעת שיום יום יש שם סכנת נפשות. אנחנו בתור הועד המקומי של סביון אחראים לזה. צעקנו למע"ץ מתי חסללו את ההרחבה של הכביש? - אמר מע"ץ - עכשיו סגרו לנו את התקציב. עד שאנחנו עושים תרגילים כדי למצוא את התקציב כדי לפתור את הבעיה כי זה מאד מסוכן כי הילדים שלנו נוסעים באוטו בכביש הזה. טוב אני אמשיך בהסטוריה. כפי שאתם רואים בכל ההתכתבות הזאת אין אף מילה שנוגעת לעובדים. בתשובה ב-1.7.73 עונה ה"ה סלבסט: לכבוד הועדה לשמירה על קרקע חקלאית, משרד החקלאות, ירושלים. הרינו מתיחסים לפנייתנו באמצעות ועדת בניין ערים מקומית "השרון הדרומי" והועדה המחוזית "המרכז" בדבר שינוי יעוד השטח הנותר לנו בגבולה המזרחי של סביון. כידוע לכם, ברצוננו להשלים עתה את הפיתוח של השטח הנ"ל ולסיים בכך את מרבית פעולתינו בסביון. לידיעתכם ולצורך דיוניכם, ברצוננו להודיעכם כי רכשנו שטח תעשייתי באזור התעשייה בלוד שאליו אנו עומדים להעביר את המפעל שלנו לבניה מתועשת, הנמצא עתה בסביון, לאחר העברת המפעל נפסיק להשתמש בשטח זה למטרה תעשייתית והוא יחזור לייעודו המקורי דהיינו שטח חקלאי. לבקשתכם, הרינו מצרפים בזה בהודמנות זו את הצעת החלוקה של השטח הנ"ל כולל רחובות ומגרשים. החוכנית מעידה על כוונתנו לשמור על האופי הכפרי המיוחד לסביון.

(-)

ג. סלבסט

ב. גרוס:

כבר לא מדובר כאן לא על פועלים ולא על עובדים. פה טמוך הכלב לא נתנו להפוך את זה לאזור וילות. ב-21 במאי 1972 כותבת הועדה המקומית כך: בהתאם לבקשתכם הננו לאשר כי המפעל הטרומי בסביון אושר כשמוש חורג בלבד, עם הגבלת זמן (ההגבלה היא עד תום היתר הבניה הינו מוגבל בהתאם לרשום לעיל). יחד עם זאת החליטה הועדה המחוזית באותה ישיבה כי לא תאריך את תוקף ההיתר המוגבל לאחר תום התקופה וכי על החברה לדאוג מיד להעברת המפעל למיקום חדש.

מה תעשה עכשיו הועדה המחוזית? - תבטל את

זה. ב-10.6.74 כותבת החברה לועד מקומי סביון כך: כידוע לכם בכוונתנו להעביר את המפעל הטרומי שלנו אל האזור התעשייתי בלוד ולמטרה זאת רכשנו קרקעות עוד לפני שנה. תכניותינו להעברה בפועל השתבשו עקב מלחמת יום הכיפורים והמצב הכללי שבא בעקבותיה. באם לא יחולו שיבושים אחרים שאינם חזויים עתה, אזי תושלם העברת המפעל למקומו החדש עד מאי 1975 בערך.

היא כותבת שעד עכשיו התכניות השתבשו אבל

עכשיו הכל בסדר, יושרו ההדורים ומתכוונים לעבור עד מאי 1975. הם פונים אלינו ומבקשים לגלות סבלנות או גילינו סבלנות ברוך השם. ב-28.11.74 כותב מנהל חברת אפריקה בישראל למנהל מחוז ת"א, מנא אלבק למשרד השיכון כך: לפני כשנתיים רכשנו מקרקעין באזור התעשייה בלוד והובשנה שחלפה התחלנו להשקיע בהכנת השטח כדי להעביר אליו את המפעל. עיריית לוד הודיעה לנו מפורשות, כי אין באפשרותה להשקיע את הכספים הדרושים בעבודות התשתית על מנת לאפשר לנו להגיע אל השטח ולעבוד בו. הסכמנו לממן זמנית את העבודות התשתית כגון כביש, מים, חשמל וכיו"ב, אך לאור המצב הכלכלי שנוצר בחודשים האחרונים הרי ההשקעה הדרושה הן לתשתית והן להעברת המפעל וחידושו תעלה עפ"י אמדננו כ-5,000,000 ל"י, דבר שאין באפשרותנו לשאת בו בתנאי המשק כיום. ובכך פה לא מדובר על עובדים. אינני יודע מאיפוא יש לחברה היום 5 מיליון ל"י כפי שהיא הודיעה לכם. החברה אומרת בפרוש שבמצבה כיום היא איננה יכולה להשקיע 5 מיליון ל"י לכן מבקשים הארכה. זה היה ב-28.11.74. כלומר, חרף ההבטחה הם אומרים אין לנו 5 מיליון ל"י כדי להעביר את זה. מקודם זה היה 2 מיליון ועכשיו זה 5 מיליון ל"י ואת זה אין לנו.

המועצה האזורית מפעלות ~~פיק~~ שבה מאורגנים

גם המוסדות הקשורים לאזורי ההתיישבות וגם מקומות אחרים כמו רמת מגשימים וקבוץ געש החליטה פה אחד לא לחדש את הרשיון ולא לשמוע יותר לכל מיני תירוצים. החליטו פה אחד לפנות לוועדה לא לתת יותר שימוש חורג וכן להחזיר את הקרקע. כמו-כן לא להוציא למפעל רשיון לניהול עסק.

ב-11.75. פונה החברה אל הועדה המקומית

לתכנון ובניה ומבקשת להאריך לה את האישור חרף התנגדות הועד המקומי של סביון. הועדה המקומית, כמובן מה איכפת לה, זה גוף אנטי ציבורי, ממליצה לחדש את החשיון לשנתיים. בוועדה המקומית לתכנון ובניה יושבים אנשים שונים, 3 מהם מומלצים ע"י המועצה האזורית ואחדים מומלצים ע"י שר הפנים, יו"ר שלהם זה קצין המחוז. לאור הדברים האלה הועדה המחוזית החליטה החלטה נחושה. אתם התחייבתם לא להגיש בכלל בקשה לחידוש הרשיון - מתי פעם צריך לקיים הבטחה? - מה צריך עוד לעשות? - מה עשו במשך ההארכה של חמש השנים, על-יסוד מה כתבו שיגמרו לעבור ב-1975. מתי מישו צריך לקיים את ההבטחה שלו, ולמה הציבור צריך לסבול את זה? - הועד המקומי בסביון מבחין הבחנה גמורה בין מועצת המנהלים שלנו מצד אחד לבין המנהל הכללי ה"ה סלבסט מצד שני. במועצת המנהלים יושבים אנשים נשואי פנים. ה"ה סלבסט נהנה מאי אמון מוחלט של ועד סביון שלא מוכן לסמוך על מלה אחת שהוא מבטיח. אנחנו לא נשתעשע בשום הבטחה ובשום דברים אנחנו נילחם עד חרמה עד אשר ייסלל הכביש ותינתן לנו האדמה כי צריך להזיז את הגדר שהם שמו שם.

ב. גרוס:

אם חס וחלילה אנשים ירצו לברוח מתאונה
אי אפשר כי שמו שם גדר - לגדר הזאת אין

רשיון.

עו"ד מנשה:

הגדר קיימת 11 שנה עם רשיון ועם מרחק.

ב. גרוס:

בדו"ח של חברת אפריקה מוטורית למניות שלה
ב-1973 על אגף בניה מתועשת עבודות הכשרת
קרקע שמתבצעות על הקרקע שלנו בלוד אליו יועבר המפעל מסביון. תכנון המפעל
הושלם ברובו ומקווים להתחיל בהעברת המפעל למקומו החדש במחצית השנייה
של 1975 המותנית בהשלמת עבודות הקרקע ובקבלת ציוד חדש. לא מותנה בפועלים
אלא בקבלת ציוד חדש. מה בל הדיבורים האלה? - האם מישהו בדק את העובדות,
על איזה ציוד מדברים, מה רוצים להעביר ומה בכלל יש שם כדי להעביר? -
מה קיים שם במקום? - האם מישהו ביקר במקום? - צריך להעביר כמה מנופים
ויש לנו כאן מומחים שיכולים להגיד לנו מה זה להעביר מנופים ומה צריך
לעשות בשביל זה? - שאיש לא יספר לי סיפורים. כאשר תבואו למפעל תמצאו
את התשובה לשאלה בכמה אנשים אנחנו מדברים. יש שם בשלב מסויים 14 עובדים
ובשלב מסויים 6 עובדים. אי אפשר לבוא לוועדת הכנסת ולא לתת עובדות
נכונות. צריך לתת רשימה של העובדים שעובדים במפעל הזה. בתשובה למכתב
שנשלח אל ועד העובדים בנוגע לרשימת העובדים קבלנו תשובה שהם מסרבים
לתת לנו את רשימת העובדים. לבוא עכשיו ב-1976 ולהגיד איננו יכולים
לעבור בגלל שהמצב הכלכלי קשה. מהן העובדות הנכונות אני רוצה לדעת, מה
שנאמר כאן או מה שנאמר לכם לוועדה. אם החברה אומרת שזה נובע בגלל המצב
הכספי אנא קחו את המאזן האחרון של הוועדה ותראו שהחברה בשנת 1974
הרויחה על הון המניות שלה כ-11 מיליון ל"י. מתוך 11 מיליון ל"י אינכם
יכולים לקיים את ההבטחה שלכם? - כאשר יש לכם שנה טובה שבה הרווחתם
80% על ההון מתי יגיע הזמן לקיים את ההבטחה הזאת. החלטתם לשלשל את זה
לכיס ולחכות לזמנים קשים ולהגיד עכשיו הזמנים קשים אנחנו לא יכולים
לעמוד בהבטחה. מה עוד? - הוספתם חסא על פשע. כותבת החברה בדו"ח שלה
שהמכירות הולכות טוב מאד ונקטנו בצעדים משפטיים נגד ועד סביון ותובעים
7 מיליון ל"י כי הועד לא מוכן שיהפכו קרקעות ציבוריות לקרקע בנייה.

לגבי השאלה אם יש 14 עובדים או לא - אני

מנהל בדירקטוריון בחברה שעוסקת בנושאים הקרובים לנושא הזה ואין שם
מניעה לקנות את האלמנטים האלה בחברה אחרת. למשל, אפשר להגיד לעובדים
האלה אתם עוסקים בהרכבה את האלמנטים האלה לא תייצרו בשטח ציבורי אלא
תקנו אותם שם באשקלון. אחרת אין לדבר סוף.

אומר לכם למה אין לנו אמון בדברים שנאמרים

כאן. הנה בישיבה שהתקיימה לפני 3-4 חודשים בפני הוועדה המחוזית גם שם
הם הורידו דמעות כתנין ואמרו שלא יכולים לעבור. אמר היושב-ראש של הוועדה
המחוזית לתכנון ובניה: אתם כבר מפטמים אותנו בהבטחות שאתם תעברו. תביאו
תכנית מתי אתם רוצים לעבור באיזה תנאים, איזה מנופים צריך להעביר? -
הכל שם שטח פתוח ואפשר להעביר בתקופה קצרה מאד. מה אמר ה"ה סלבסט:
ברצוני להצהיר שאיננו מסוגלים היום להעביר את המפעל למיקומו החדש, לכן
אנו מבקשים הארכה. איני יכול לומר לכם זמן לכן אבקש לאשר את המלצת
הוועדה המקומית (שנתנה לשנתיים). מתי הוא אומר את האמת? - כאשר הוא
הודיע לוועדה המחוזית לתכנון ובניה שהוא איננו מסוגל להעביר את המפעל
למקום החדש או כאשר הוא אומר עכשיו אנחנו כן יכולים.

ב. גרוס:

יושב ראש הוועדה שואל את מר סלבסט: אתה סבור שתוך שנתיים לא יהיה דבר בשטח? הוא עונה: אינני יכול להתחייב - אבל זה לפחות נותן לי תקופת נשימה לשם מעבר של תקופת משבר זאת - זה יספק אותי. בינתיים אנו משקיעים מאות אלפי לירות. אם לא תקבלו את המלצת הוועדה המקומית אתם מקבלים על עצמכם אחריות רצינית.

כאשר בא ועד סביון ואומר (א) להוציא קרקע לציבור. (2) רוצים לעשות את הכביש. יש לו אומץ להגיד באותה ישיבה ועד סביון לא בא בחום לב.

אני רוצה להביא לידיעתכם שעיריית לוד בתכנית מס' 7311 אישרה ב-3.11.73 את כל התכניות כולל כבישים ולכן לא היתה מניעה לעבור לשם. גם בשאלת הכבישים והפיתוח הכינו תכנית למכרז והתכנית הזאת היתה 787 אלף ל"י ובספטמבר היה החומר מוכן למכרז בתוך משרדי החברה. לכן אנחנו חושבים שאין שום מקום לתת הארכה מפני סכנת הכבישים שם. אנחנו יודעים שבספטמבר 1973 היתה מלחמת יום הכפורים - בכלל לא צריך לקיים הבטחות. אם אני לוקח מאזן של 1974 שזה אחרי מלחמת יום הכפורים המצב שלהם היה טוב מאד. אנחנו רוצים לדאוג לבטחון התושבים במקום. זו לא שאלה של 14 עובדים יש שם כמה מנופים ומכוון ערבול.

מר סלבסט אומר יש לי עכשיו הקצבה מטעם מועצת המנהלים של החברה לעבור בתנאי שגם יעבדו וכל ההתחייבויות שנתנו זה לא שווה כלום. אנחנו נפעל בסמכותנו הציבורית והחוקית לדאוג לבטחונם של תושבי המקום - וכך נעשה.

היו"ר ש. ארבלי:

הייתי רוצה לשמוע עכשיו משני הגורמים אשר יש להם קשר עם הנושא והם משרד המסו"ת

ומינהל מקרקעי ישראל.

מ. דרובלס:

מה עם הוועדה המקומית שאישרה את התכנית האם היא הופיעה בפני הוועדה?

לא.

היו"ר ש. ארבלי:

הוועדה המקומית אישרה את התכנית אני רוצה לשמוע למה כל יתר הגורמים שללו את זה?

מ. דרובלס:

הוועדה המקומית החליטה להמליץ בפני הוועדה לתכנון ובנייה וועדת המשנה דחתה את

ב. גרוס:

ההמלצה.

היא רשאית לאשר עפ"י בקשה של הוועד המקומי. מה אני צריכה את זה?

היו"ר ש. ארבלי:

מה גודל השטח?

ל. דיציאן:

המפעל הזה פנה לראשונה בשנת 1972 למשרד המסו"ת בדבר ההעברה. תוך חודש ימים יצאה

ח. שפי:

המלצה למינהל מקרקעי ישראל שזה מהווה מיטרד מבחינת המועצה לתכנון ערים ומבחינת התכנון יש עדיפות מסויימת בזמן ההעברה.

ח. שפי:

שנית - אני רוצה להזכיר נקודה מקצועית. אנחנו במפעלים טרומיים מקימים שני סוגים של מבנים: (1) מפעל סגור (2) מפעל פתוח. מפעל סגור הוא צריך להיות מקושר בצורה אינטגרלית עם הזמנה, בעיקר עם משרד השיכון. ברגע שיש צמצומים המפעלים הסגורים הם הראשונים שנפגעים. זה מה שקרה ביובל גת כי הוא מפעל סגור. אבל יש סוג שני של מפעלים כמו רמוך ועוד שהם עובדים בשיטה של מפעל פתוח ויכולים להתאים עצמם לכל צורה של בנייה. היה ויכוח מה עדיף למשק שיטה פתוחה או סגורה, הגענו למסקנה שהשיטה הפתוחה זה מה שרצוי למשק. יש יתרון לחברת אפריקה ישראל שהיא איננה תלויה במשרד השיכון אלא בגורמים פיננסיים, השלוחה של בנק לאומי בישראל. ואז יש לנו הבטחה מסוימת שהחברה הזאת מבחינה כלכלית יכולה להיות לה המשכיות של פעולה.

אני לא רוצה להיכנס לעובדות שידידי גרוס הביא, לי זה לא היה ידוע בקשר להשתלשלות מ-1964. אבל אני סבור שעם רצון טוב אפשר לגמור את העניין. אני מסכים איתו שיכול להיות שבעבר היה משהו אבל הויכוח עכשיו הוא איך לפתור את הבעיה בצורה חיובית. אני מציע אולי שחברי הכנסת יסיירו במקום. כמו-כן יש לאפשר לחברה לעבור בצורה הדרגתית בלי לפגוע במהלך העבודה אבל יש לקבל ערובות כאלה כדי שלא יקרה מה שקרה בעבר.

י. קפלן: ביולי 1972 המליץ משרד המסחר והתעשייה להקצות לחברה שטח של 35 דונם בלוד. היות והשטח לא ניתן להקצאה עד לאישור התכנית וזה לקח זמן אז רק במרץ 1973 אושר לחברה שטח של 31 דונם לתקופה של 49 שנים. במאי 1973 נחתם הסכם פיתוח עם חברת הבת רמוך. לאחר מכן פנתה החברה ובקשה להחכיר את השטח היות והוא היה מחולק בחלוקה ציבורית, אז הדבר לא ניתן ורק בדצמבר 1974 הודענו לחברה שזה ניתן. בדצמבר 1975 לאחר הליכים תכנוניים וכו' אושר הדבר לחברה 6 דונם נוספים וביחד זה 37 דונם. בינואר 1976 נחתם הסכם פיתוח להרחבה הזאת.

היו"ר ש. ארבל: אני מבקשת לשמוע את דבריו של מזכיר מועצת פועלי פתח-תקוה.

י. הדסי: אני רוצה לחזור בקצרה על כמה דברים שאמרת בישיבה הקודמת. אנחנו לא רואים את עצמנו כצד בטכסוך שבין החברה לבין הוועד המקומי. אנחנו גם לא נכנסים לכל מהלך ההסטוריה שהעלה מר גרוס. אותנו בשלב זה, היום בחודש אוגוסט, אשר נמצאים מעורבים ישירות בעניין מעניין מקום העבודה של העובדים. וכל פעולה שצריכה להיעשות אנחנו תובעים מהנהלת החברה שתעשה בצורה כזאת שלא תביא לצמצום מספר העובדים שם. אמרנו בישיבה הקודמת מאיפוא העובדים באים הם באים מהשכונות שמסביב לסביון כמו: פתח-תקוה, ראש העין, גני-תקוה ועוד. איננו שותפים לאותם רווחים וזה לא מענייננו. לכן תבענו ובקשנו גם מהוועד של סביון לאפשר העברה חלקה של המפעל ללוד. לפי התכנית שהוגשה לוועדה ע"י החברה בעניין ההעברה ואשר המהנדס שפי אישר שזה הזמן הסביר להעברה, תוכנן כך שהמפעל יעבור תוך מהלך העבודה ויעביר אותו חלקים חלקים על-מנת שלא תפגע עבודת היצור.

לגבי מספר העובדים במפעל זה נע בין 40 ל-240 עובדים.

י. הדסי:

חצי ממספר העובדים הם תושבי עזה.

ט. לשם:

י. הדסי:
הבעיה היא שהמפעל כפי שהציגו פה מורכב מכמה אלמנטים של יצור החל מיצור במקום וכלה בהרכבה על אתרי הבניה. צריך לדעת מי מועסק ע"י המפעל, מי מקבל משכורת מהמפעל ומי חי מעבודות ההרכבה - לזה צריך להתייחס. אני חושב שהענין יותר מדי רציני מאשר להעמיד אותו בצורה כזאת. הנושא הוא אותם 200 משפחות שעובדות. אני תמים דעים עם חברי גרוס שיש מקום שהנהלת החברה תביא את האישורים מהמוסד לביטוח לאומי וממס הכנסה לגבי אלה שמשלמים מיסים ורק לגבי אלה אנחנו מתייחסים.

בכל זאת בין 40 ל-240 יש הבדל גדול מאד.

מ. דרובלס:

י. הדסי:
ניידות של המספרים קשורה לתהליכי הבניה. כאשר מדברים על מפעל מדברים על אותם אנשים שעובדים ואשר עליהם חל הסכם עבודה. היות ומדובר על תקופה של 14 חודש אני מציע לאנשי סביון וגם למר גרוס לא להתעקש בענין מכיון שהדבר עומד בפני סיום. שמעתי שבהנהלה אמרו שהפעם יעשו את הכל על-מנת לפבד את ההצהרה שניתנה בפני ועדת העבודה. אני מציע לסגור בזה את הדיון ולאפשר העברה חלקה של הענין. אני גם לא רוצה להתייחס לדברים שנאמרו ע"י מר גרוס אבל הענין הזה להעמיד את הכל על הסכנה הצפויה מהכביש, אני יכול להראות לכם אלפי מקומות ששם מסוכן מאד. עד כמה שאני מכיר את הגיאוגרפיה נדמה לי שאנשי סביון לא משתמשים בקטע הזה. נוכח תנאי השוק, נוכח תנאי הבניה ונוכח זה שיש אפשרות למפעל לבנות על אדמה של עצמו, ואינו תלוי במשרד השיכון, אז אני מציע לא להכביד על כל הקשיים שישנם ולאפשר העברה חלקה.

היו"ר ש. ארבלי:
אני רוצה להגיד לכם מה גישתי בענין הזה. אני בשעתו ישבתי עם המועצה המקומית, בדקנו את הנושא וכאשר באתי לישיבה אמרתי: הטענות של הועד המקומי צודקות במאת אחוזים לגבי ההסטוריה, על התחייבות שהיתה מטעם החברה שלא קויימה. אבל יחד עם זאת כאשר אני באה לבדוק את התקופה שבה אנחנו נתונים, הדרישה האולטימטיבית שעכשיו צריך להעביר את המפעל וע"י כך להפסיק את העבודה של הפועלים. הויכוח יכול להיות על כמה? - אבל על-סמך המשכורות שקבלנו מהחברה מסתבר שבספטמבר 1970 מספר העובדים היה 245 וביוולי 1971 139 עובדים הקשורים עם המפעל הזה בלבד. יש מי שרוצה שמוח? - אני לא אלך לחקור עובד זה או אחר אם הוא עובד שם או לא. אנחנו צריכים להסתפק במספר העובדים המקבלים משכורות ומשלמים ביטוח לאומי וכיו"ב.

לאור המצב בו אנחנו נתונים שנאה החברה ומבקשת בפעם האחרונה שתינתן לה ארכה נוספת ואז זה עמד על 4 חודשים עם לוח זמנים של העברה ובמכתב האחרון נאמר עד ספטמבר 1977 יבצעו ויגמרו את כל ההעברה של המפעל מבלי להפסיק עבודה של העובדים - אני פונה לוועד המקומי ומבקשת תשקלו את זה בצורה החיובית ביותר, עם כל זה שאתם צודקים במאת האחוזים. מה שנאמר כאן ע"י מר גרוס דבריו נאמנים עלי ואני מודה שהחברה לא היתה בסדר. אני שוללת כל גישה מהסוג הזה שמשתמשים בציבור העובדים כדי להוות לחץ כזה או אחר. אבל לגבי הענין הזה אינני רואה שכביכול משתמשים בציבור העובדים למטרה הזאת.

צריך להוציא צו סגירה בספטמבר 1977 ע"י בית המשפט.

מ. כהן:

החברה מסכימה.

ח. שפי:

היו"ר ש. ארבל:

איך לי ספק שלגבי ההתחייבות הבאה של החברה יש להציע הצעה מהי הדרך אשר תבטיח שזו תהיה ההתחייבות האחרונה שלה. נעזוב את כל ההסטוריה לעבר פנינו לעתיד וברוח טובה נמצא את הדרך שתחייב את החברה, גם מבחינה משפטית וגם מבחינה ציבורית לגבי הועד המקומי לקיים את ההתחייבות הזאת.

מ. כהן: רבותי, אני רוצה לומר דבר אחד שלא יחרשו על גבם של העובדים וכן אינני רוצה שהם יהיו מובטלים. אינני מביין במשך 12 שנים הבטיחה החברה הבטחה מסויימת ועד היום לא קיימה אותה. אני יודע שמבחינה משפטית כל הבטחה שתקבל אפשר לא לבצע אותה. אם כי החברה קיבלה קרקע בחינם, לא שילמה שכר שימוש - זו שאלה שאני אעלה אותה, כיצד נותנים לחברה לא אומללה שלא באזור פיתוח קרקע בחינם בלי שום שכר שימוש. הפתרון הטוב ביותר זה שייאמר בהסכם בין הצדדים שבית המשפט יוכל להוציא צו סגירה בספטמבר 1977 ואז הפועלים ילחצו על החברה לבצע את הפעולה. כאשר יש צו סגירה שום דבר לא יעזור.

אני אומר לוועד המקומי אם לא תקבלו את ההצעה הזאת ותרצו ללכת בדרך אחרת זה יקח זמן רב יותר מכיון שאתם תגישו בקשה וזה ילך לערעורים.

ב. גרוס: מה עם הכביש?

מ. דרובלס: נכון שועדת העבודה יכולה להוציא המלצות וזה לא מחייב אף אחד. יחד עם זאת אנתנו רואים את הבעיה מבחינה ציבורית. אני פונה פה בהמשך לפנייתו של ח"כ כהן לשני הצדדים, כי מדובר פה בהבדל של 8 חודשים בין שתי העמדות, לקבל את ההצעה הזאת. לגבי הכביש השאלה היא מי יסלול אותו. אני סבור שההצעה הזאת עד ספטמבר 1977 ואם עד אז לא תתבצע ההעברה ינתן צו סגירה ע"י בית המשפט, לדעתי, זו הפשרה הטובה ביותר. לגבי הכביש, אם תוכלו להסתדר בבקשה. אם לא אני מציע שועדת העבודה בין המלצותיה תמליץ בפני מע"ץ לעשות את הכל על-מנת שאפשר יהיה לסלול את הכביש.

י. ז. אמיר:

בנוסף להערות שהערתי בפעם האחרונה אני רוצה לומר בנושא הזה קשה אפילו להגיע למסקנות כי לשני הצדדים יש באמתחתם מוטיבים של סבירות, גם הועד המקומי שדואג לתושבים - ועשה זאת טוביה לשם בצורה מאופקת ובכשרון רב בפעם האחרונה - וגם נציגי ההנהלה אמרו את דבריהם, למרות שאני מתרשם שבעבר ההנהלה לא עמדה בהסכמים וזה לא טוב. אבל אנחנו צריכים לדעת דבר אחד שמפעל כזה אשר עומד לעבור, בדוקא בחודשים האחרונים צריך להעמיד אותו בפני גזר דין כמעט מוחלט? - לדעתי, ועדת העבודה של הכנסת חייבת למצוא פתרון בענין. אמרתם שלמע"ץ אין תקציב היום, אני חושב שיש מקום שועדת העבודה תבקש ממשרד העבודה להתחשב בכל הנסיבות שהיו עד עכשיו ולמצוא את התקציב בכדי לסלול את הכביש. אנחנו גם נבקש מחברינו בוועדת הכספים שיעמדו על כך לאשר את התקציב לסלילת הכביש.

י. ז". אמיר:

בנושא העובדים - אני רוצה לומר לחברי ועדת העבודה, אני לא מכיר במדינת ישראל נציגות עובדים או עובדים שיחנו את עצמם להיהפך לכלי משחק בידי המנהלים. זה לא קיים במדינת ישראל. אני מכיר אלפי ועדי עובדים ואני מציע שאת הנימוק הזה נסייג.

אני גם מבקש מהוועד המקומי, בעיקר מעורך-הדין המכובד שהיה היום קצת מחומם, לא להעמיד את הנושא לעימות. סבלתם הרבה שנים, הנושא הגיע לסוף הדרך, נגמור את העניין. אני לא מציע לכם להתעקש בעניין הזה. שהוועד המקומי לא יעמוד בעימות בפני הפועלים שמקום העבודה שלהם עלול להיפסק. אם תקבל פסק דין של בית המשפט לפנות את המפעל בכוח אז הפועלים - ואני מכיר את גוש דן - ולא רק הפועלים יעמדו כחומה שם. לכן אני מציע לוועד המקומי בסביון לקבל את הפשרה שהציעה בכשרון רב יושבת-ראש הוועדה ובזה נסיים את העניין.

ל. דיציאן:

ההצעה של חה"כ מ. כהן היא טובה ויפה. אם היא תבוצע או לא תבוצע, לי יש ספק רב כי גם צו סגירה הוא איננו סופי, אפילו אם ניתן ע"י בית המשפט תמיד אפשר לקבל הארכות ודחיות בלי גבול. זה רק אמצעי מוסרי יותר חזק. אבל אני חושב שבנסיבות העניין, לאחר שהחברה לא קיימה עשרות התחייבויות - ואני קראתי את כל המכתבים שיש בתיק כאן - אני סבור שמועצת הפועלים וגם הפועלים ידאגו מצידם במשך הזמן שזה לא יהיה רק על הנייר. כי אינני חושב שהוועדה עוד פעם תיתן את ידה לכל דחייה נוספת.

היו"ר ש. ארבל:

בהחלט לא.

ח. שמעוני:

אני מקבל את ההצעה של חה"כ מ. כהן. אני רק רוצה לומר שאילו היינו מבקשים את הרשימה של כל אותם שימושים חורגים שנמצאים במקומות במרכזי הארץ, אז היה צריך לפרק את מחצית התעסוקה בישראל בגלל שהם נמצאים במקומות חורגים בשימוש. אני מבין לרוחם של אנשי סביון שרוצים רוחה יותר גדולה אבל אם הגענו לשפל בענף הבנייה, במיוחד לגבי בנייה טרומית, אינני חושב שאפשר עכשיו למצות את הדין דוקא בתקופה כזאת שהמפעל מקבל על עצמו לעשות את הדבר הזה. חוזה לגבי השטח נחתם רק בינואר 1976. הרי המפעל הזה לא היה יכול לקום במקום שאין עליו אישור. מקובל עלי מה שאמר נציג מינהל מקרקעי ישראל שינואר 1976 נחתם החוזה ואז נכנסו לשפל מסויים. אם מדובר בעניין של 9 חודשים והברירה בין איכות החיים של תושבי סביון לבין סכנה של פיטורי 40 עובדים או 240 עובדים הרי הפשרה שמוצעת כאן היא טובה לכולם. איך לעגן את ההבדל הזה? היתה משהייה מבוזע כדין אז ימצאו את ההליכים אבל אי אפשר לומר שצריך לכרוך את זה בדבר נוסף כמו סלילת כביש. אני מציע שלא ניכנס לזה. אני בכלל לא מעוניין שייטב לתושבי סביון יותר מאשר לתושבי שכונת התקווה ולתת להם עדיפות תקציבית. אני לא מוכן להמליץ על הדבר הזה.

א. אבטבי:

אני הייתי מבקש ממר גרוס לקבל את הפשרה משתי סיבות: תפסת מרובה לא תפסת. כל אחד צריך לוותר קצת על התכנית שלו. כמו-כן אני רואה בצורה חמורה מאד את התייחסותה של החברה. אדם שמוציא מילה מפיו צריך לכבד אותה. על אחת כמה וכמה שהוא נותן התחייבות. התחייבות צריך לכבד. אתה מבטיח תכבד, אתה אינך יכול אל תבטיח. לכן אני מציע הצעת פשרה:

(1) שהתחלת ההעברה תתחיל בינואר ותיגמר בספטמבר. מה גם שאני שומע מזה"כ דיציאן

א. אבטבי:

שאפשר לקבל הארכה.

הם צריכים להתחיל כבר עכשיו.

ח. שפי:

הסדר יהיה כך שבספטמבר תסתיים ההעברה. לגבי הכסף לסלילת הכביש, אני כחבר ועדת הכספים יכול לומר לכם שלא יאשרו את התקציב הזה. סביון לא תהיה בעדיפות. שהמפעל יעבור בצורה מסודרת כדי שהפועלים לא ייפגעו.

א. אבטבי:

הואיל ודבר כזה צריך להביא לידיעת הועד המקומי, אנחנו נמסור את כל השתלשלות השיחה שהיתה היום. אני הייתי רוצה להבין מה הן הבטחונות אשר אתם מציעים, אם הם יתקבלו בכלל. לאור העבר, הועד המקומי ירצה לדעת מהם הבטחונות והסידורים: (א) שהדבר יבוצע, (2) שתימסר הקרקע לתוזה הגדר כדי למסור את הקרקע לועד המקומי של סביון. להמליץ בפני ועדת הכספים אני יודע שזה לא יתקבל אבל אני רוצה לדעת מה הם הבטחונות הברורים על מסירת הקרקע שהיא מיועדת לתכנון הכביש, מתי זה יימסר ובאיזה תאריך זה ימסר לועד המקומי של סביון.

ב. גרוס:

לגבי ערבות בנקאית שהוצע כאן ע"י בנק לאומי שהם אכן יפנו את המפעל סופית בספטמבר 1977. ערבות בסכום גבוה, זה לא בעיה לקבל ערבות כזאת רק אם ישנן גם בטחונות כי אז יש לזה ערך. המלצות והבטחות זה דבר אחד ואם יש בטחונות זה דבר שני.

היו"ר ש. ארבלי:

מציעים לסיכום: מצטערים על כך שחברת אפריקה-ישראל לא עמדה בהתחייבויות שלה. (1) לאפשר הארכה נוספת. (2) נציגי החברה יחתמו על הסכם שיקבל תוקף ע"י בית המשפט שיתן צו סגירה. (3) החברה תיתן ערבות בנקאית על סך 2 מיליון ל"י למימוש ההבטחה. מה דעתכם על ערבות של 2 מיליון ל"י?

עו"ד מנשה:

לא חשבנו שאנחנו עומדים בבית המשפט. מר גרוס מציג בקודות תוך סילוף של רוב העובדות. לצערי, אני נאלץ להגיב אך ורק לגבי ההצעה של היושבת-ראש.

ב. גרוס:

אני מבקש מעורך-דין מנשה לציין איזה עובדות אני סלפתי?

עו"ד מנשה:

מדובר בקרקע ששייכת לחברת אפריקה-ישראל ולא בחברה ציבורית. זו לא קרקע של הועד המקומי. אנחנו מוכנים להפסיק את הפעילות של המפעל אבל לא לפנות את הקטע של המפעל. ענין פינוי השטח זה לא שייך לענין.

היו"ר ש. ארבלי:

אנחנו מדברים בפינוי המפעל מהשטח.

ט. לשם:

אנחנו רוצים את פינוי הדרך.

עו"ד מנשה:

במה שנוגע לענין הכביש, כביכול, הכביש הזה מאז ועד היום לא היתה בו אף תאונת דרכים אחת בקטע הזה. אבל אני מדבר על פיננסי של 2-3 מ"ר עפ"י תכנית של מע"ץ ולהעביר את זה לרשות שיש להעביר ולא לועד המקומי של סביון.

היו"ר ש. ארבל:

נכתוב: להעביר לרשות המוסמכת עפ"י דין. אם הועד המקומי הוא הרשות המוסמכת עפ"י

דין זה יעבור לידינו.

מ. ורטמן:

אם אתם מתכוונים ברצינות לפנות את המפעל בספטמבר 1977 מדוע אינכם מוכנים לכתוב

למי למסור זאת?

עו"ד מנשה:

ענין של כבישים בינעירוניים זה שייך לרשות אחרת מאשר לרשות המקומית. באשר לכבישים פנימיים אני חייב למסור לרשות המוסמכת. אם הועד המקומי הוא הרשות המוסמכת אז הוא יקבל את זה.

ל. דיציאן:

כי אין היום חוק שיסדיר למי שייכים הכבישים.

מ. ורטמן:

לרשות המקומית או לרשות המוסמכת.

עו"ד מנשה:

ישנה שם גדר באורך כמה מאות מטרים. עד סוף דצמבר 1976 נפנה את הגדר.

היו"ר ש. ארבל:

אני מציעה לכתוב: לא יאוחר מ-30.11.76.

עו"ד מנשה:

בנושא הבטחונות - חברי הכנסת כהן ודיציאן הציעו שנקבל על עצמנו בהסכם היום צו סגירה ל-30.9.77 הצהרנו מטעם החברה שאנחנו מסכימים לזה, למרות שזו סנקציה חריפה, זה פסק דין של בית משפט, אני רואה בזה בטחונות מעל ומעבר. כדל להסיליספק מלבכם שאיננו מתכוונים לעבור בזמן. כאשר מדובר על ערבות בנקאית של בנק לאומי, אמנם נכון שבנק לאומי הוא בעל המניות העיקרי של חברת אפריקה אבל הוא איננו בעל היחידה. חברת אפריקה זה לא בנק לאומי. ערבות בנקאית של בנק לאומי שירצה להוציא לחברת אפריקה זה יעלה אלפי לירות כבדות. אין שום הצדקה לתת היום בנוסף להסכמה לצו סגירה גם ערבות בנקאית.

מ. דרובלס:

עד עכשיו לא קיימתם מה שהבטחתם. יש חשש שאולי גם הפעם לא תקיימו את ההבטחה שלכם.

אז מה קורה עם הערבות?

עו"ד מנשה:

אני מוכן להציע אלטרנטיבה: (א) אנחנו מסכימים לפסק דין כפי שהצעתם. (ב) החברה מוכנה להפקיד בידי יו"ר הוועדה כתב התחייבות פתוח עם הסמכה מלאה שהיא חכנים את הסכום שעלינו לשלם ב-1.10.77 אם לא נעמוד בהתחייבות שלנו.

ל. דיציאן:

יש לי הצעה אחרת - במקרה של אי פיננסי
או אי מילוי הוראת צו הסגירה ב-1.10.77.
תשלמו פיננסי של 2 מיליון לירות.

ב. גרוס:

מה הבעיה בשבילם הם הרוויחו 14 מיליון
לירות.

ט. לשם:

לא באנו לדאוג לאינטרס הכלכלי של החברה.

ב. גרוס:

חברי הוועד לא יקבלו את זה אחרת.

היו"ר ש. ארבלי:

אני רוצה להרחיב את ההצעה שהציע ח"כ
דיציאן. אולי באותו צו סגירה שיתקבל
בבית המשפט יכתב שם: והיה והחברה לא תעמוד בהבטחתה היא תשלם פיננסיים
כך וכך.

ט. לשם:

זה משפט פלילי וזה לא יתקבל.

מ. ורטמן:

אם יהיה כתוב שהחברה מרצונה החופשי
מודיעה שהיא מתחייבת שזה יהיה פסק-דין

האם זה מספק?

היו"ר ש. ארבלי:

אני רוצה להעלות עוד הצעה: אולי יהיה
מכתב מטעם החברה שבנק לאומי שיש לו

מניות בחברה יתחייב גם כן?

עו"ד מנשה:

בנק לא יוכל לעשות את זה.

מ. דרובלס:

יש הצעה להפקיד ערבות בסכום של 2 מיליון
לירות. החברה אומרת ערבות כזאת צריכה
לעלות לנו אלפי לירות. שאלתי למר גרוס - מה יהיה אם החברה תתן ערבות
עצמית ותשעבד משהו אם לא תעמוד בהסכם תשלם כך וכך - האם זה לא יספק
אותכם?

ב. גרוס:

אם ישנו מיצרך שלא חסר לנו זה התחייבויות
של החברה. צו של בית משפט זה לא הולך
כי זה פלילי וזה אזרחי. לנו יש אי אמון מוחלט. בנק לאומי הוא בעל
המניות העיקרי, אם הוא יודע שבאמת יקיימו את זה עד סוף ספטמבר זה
לא סיכון עבורו. אם לא נקבל ערבות אנחנו לא מוכנים להסכים לפשרה.
אם בנק לאומי לא מוכן לתת את הערבות זה סימן שלא צריך לקבל את הערבות
הזאת.

ח. שמעוני:

אם אתה לא מאמין לפסק דין אז איך אתה
תממש את פסק הדין שלך? ההתחייבות הזאת
בפני ועדת העבודה נותנת תוקף עוד יותר גדול.

היו"ר ש. ארבלי:

אולי שהחברה תפקיד צ'ק דחוי לשנה בבית-
המשפט?

ב. גרוס:

אני רציתי לקבל הצעה ברוח טובה אבל אם
אינכם רוצים - בבקשה.

מ. ורטמן:
קודם כל לא מדובר כאן על הפקדה לא אצל היושבת-ראש. כל הסכם יקבל תוקף של בית המשפט ואם צריך להפקיד יפקידו בבית המשפט.

לגבי ערבויות יש שלוש אפשרויות: (1) ערבות בנקאית, (2) שטר לפרעון לתקופה האמורה, (3) צ"ק לתאריך זה.

ט. לשם: אסור לתת צ"ק דחוי.

מ. ורטמן: אפשר לתת שטר בטחון.

ל. דיציאן: שיופקד שטר בטחון לפי הוראת בית המשפט במקום שיצווה בית המשפט.

ט. לשם: אם הם יודעים שיפנו למה אינם מסכימים לערבות בנקאית?

ל. דיציאן: אם קיימת אפשרות להוסיף לפסק הדין של סגירה גם פיצוי של 2 מיליון לירות - שזה יהיה בפסק-הדין. שנית - אם יש אפשרות שיופקד שטר בתור ערבות לפינוי במקום ולמי שבית המשפט יורה. ושני הצדדים מוותרים מראש ללכת לערכאות על כל טענה נגד מימוש שטר הבטחון.

י. ז' . אמיר: אני מקודם הצעתי הצעה שעל כל יום איחור החברה תשלם למטרה ציבורית 10,000 ל"י. שנית - נפגעתי כחבר וועדה בויכוח שהיה בין מר גרוס לבין היושבת-ראש. לוא היית בוועדת הכספים היית מוצא מהישיבה.

היו"ר ש. ארבל: אני מציעה שתוותר על הצעתך כי הגענו פחות או יותר לסיכום מתקבל על דעת כולם.

ההצעה אומרת כך:

1. יש להצטער על כך שחברת אפריקה ישראל להשקעות בע"מ - לא עמדה בהבטחותיה לפנות את המפעל לבתים טרומיים מסביון ללוד זה 10 שנים.
2. בהתחשב בעובדה שהעברה מיידית של המפעל על פי דרישת ועד מקומי סביון, תגרום לסגירתו ולפיטורי עובדים ומתוך דאגה שהמשך העסקת העובדים וכדי לאפשר העברה מסודרת תוך כדי הפעלת המפעל, ממליצה הוועדה לתת ארכה נוספת ואחרונה לחברה אפריקה ישראל להשקעות בע"מ, כדי לאפשר לה לפנות את המפעל עד לספטמבר 1977, תוך כדי המשך הפעלתו.
3. הצדדים יחתמו תוך חודש ימים מיום קבלת הסיכום על הסכם בדבר פינוי המפעל עד לספטמבר 1977, ההסכם יקבל תוקף בבית המשפט שיתן צו סגירה ליום 30 בספטמבר 1977 ואשר חלק מן ההסכם יהיה ערבות בנקאית או שטר על סך 2,000,000 לירות, וזאת להבטחת מימוש ההחלטה לפינוי המפעל.
4. השטר או ההערבות הבנקאית יופקדו בידי מי שבית המשפט יורה. החברה מוותרת מראש על נקיטת צעדים משפטיים נגד מימוש הערבות או השטר.
5. החברה תפנה לא יאוחר מיום 30.11.77, את הקרקע לצורכי הכביש וזאת לפי תכנית מע"ץ שיומצאו לחברה כאשר הקרקע תועבר לרשות המוסמכת כדין.

היו"ר ש. ארבלי:

לחבר הכנסת דיציאן יש הודעה אישית.

ל. דיציאן:

אני בקשתי לפני התחלת הישיבה למסור הודעה אישית. מסרתי את נוסח ההודעה ליושבת-הראש, כפי שזה מקובל. להלן נוסח ההודעה:-

הואיל וזו הפעם השלישית שהטלביזיה בזמן הצגת סרט בוועדת העבודה ובוועדת השירותים שבה אני משתתף מחרימה אותי אישית, אינני רוצה להגיב על ההחרמה כנראה מכוונה זו. אלא אני מבקש מיושבת-ראש הוועדה להודיע מראש על הופעת הטלביזיה על-מנת לאפשר לחבר ועדה להביע דעתי. ואם אין לוועדה זכות להביע את דעתה או הוועדה לא תקבל את דעתי לפחות אני אוכל לא להשתתף בישיבה זו. אני לא רץ אחרי פרסומת אבל זכות להגיב על החרמה בהיעדרות.

נוסף לכך ברצוני גם לשאול: מי מסר את ההודעה לעתונות כפי שהופיעה היום ב"הארץ"?

היו"ר ש. ארבלי:

לא ראיתי את "הארץ" ואינני יכולה להגיד שום דבר על כך.

לגבי הטלביזיה - זו הפעם הראשונה שהוזמנה לוועדת העבודה. מבחינת העובדות - לפי החלטת ועדת הכנסת יש זכות לוועדה או ליו"ר הוועדה לתת הסכמה שהטלביזיה תבוא פעם אחת לוועדה ותצלם. הם פנו אלי ולחצו מאד והסכמתי. אני מוכנה, במידה שהטלביזיה תרצה לצלם בוועדה, להודיע על כך לכל חברי הוועדה. אני תמיד מוכנה להביא לידיעת הוועדה. אני מזדהה עם מה שאמר חה"כ דיציאן.

בקשר לקומוניקט - אנחנו מסרנו קומוניקט מאד פשוט. מה שב"הארץ" הופיע זה לא קומוניקט שלנו. מי מוסר, מה מוסרים, זאת אינני יודעת.

ל. דיציאן:

הופיעו שם כל שמות חברי הוועדה חוץ מחה"כ מ. גז ושמי.

היו"ר ש. ארבלי:

במסמך לא מסרנו את דברי חברי הכנסת וכך לא את שמותיהם.

אני בשבוע הבא נוסעת לתקופה של חודש וחצי. בקשתי מחה"כ ורטמן - כפי שהוא עשה זאת בעבר בצורה טובה וביעילות - הוא הסכים גם הפעם למלא את תפקיד יו"ר ועדת העבודה בהיעדרי. אני רוצה לבקש במידה ויהיו דברים שיש בהם משום הכרעות עקרוניות ואשר יש בהם לשנות דברים בבקשה מכם אל תמהרו להחליט על כך מהר.

הישיבה ננעלה בשעה 11.50